

SAVA

Izhaja vsako soboto ob 5 uri zvečer. Uredništvo in upravnništvo: Kranj št. 170 (Prevčeva hiša). — Naročnina za celo leto K 4.—, za pol leta K 2.—, za četrt leta K 1.—. Za vse druge države in Ameriko K 5'60. — Posamezne številke po 10 vinarjev. — Vse dopise je naslavljati na uredništvo lista „Sava“ v Kranju. Inerate, naročnino, reklamacije pa na upravnništvo „Sava“ v Kranju. — Dopisi naj se blagovolijo frankirati. Brezimi dopisi se ne priobčujejo. Reklamacije so poštne proste. — **Inserati:** štiristopna petit-vrsta za enkrat 12 vin., za dvakrat 9 vin., za trikrat 6 vin., večji inserati po dogovoru. Inserati v tekstu, poslana in posmrtnice dvojno. Plačujejo se naprej. — Rokopisi se ne vračajo. — Brzjav: „Sava“, Kranj. Čekovni račun pri c. kr. pošto-hranilničnem uradu št.: 41.775.

Deželni zbor.

Seja dne 9. oktobra 1913.

Posl. Gangl, Pirc in tovariši so vložili na deželnega predsednika glede pomaknitve mest Idrije, Kranja, Kamnika in Škofje Loke v III. razred akt. doklad to-le interpelacijo:

Iz časnikarskih poročil je posneti, da je vlada mesto Kočevje poleg različnih manjših mest na Štajerskem ravnokar naredbenim potom pomaknila v višje razrede aktivitetnih doklad.

Ne da bi tega zavidali tem mestom, se prizadeti sloji mest Idrije, Kranja, Kamnika in Škofje Loke opravičeno čutijo oškodovane, ker se je ta naklonjenost vlade izkazala manjšim mestom v korist, nego pa so navedena prezrta mesta v naši kronovini, kjer vlada — kakor znano — prav tako velika draginja, kakor v Ljubljani.

Podpisanci se usojajo vprašati g. deželnega predsednika:

1. Ali mu je zgoraj navedeno dejstvo znano?
2. Kaj je vzrok, da so imenovana mesta zapostavljena?

3. Kaj namerava visoka vlada ukreniti, da se mesta Idrija, Kranj, Kamnik in Škofja Loka nemudoma pomaknejo v III. razred aktivitetnih doklad in da se na ta način ugodi upravičenim in utemeljenim željam teh mest?

Poslanec Ribnikar in tovariši so stavili na deželnega predsednika vprašanje, glede kočevskih razmer. Tam se namreč v zadevi ustanovitve slovenske šole vršijo ne samo velika nasilja nad onimi, ki so podpirali prošnjo za ustanovitev slovenske šole, posebno ako so oni odvisni od rudnika, temveč se od njih na sleparski način izvablja podpise za izjavo, da preklicujejo svoje podpise na prošnji za ustanovitev slovenske šole. To delajo občinski organi, ki prinašajo dotičnim pozive od okr. glavarstva k zaslišanju v zadevi šole in zato naj se raznašanje teh pozivov izroči nepristranskim orožnikom.

Poslanec Ribnikar in tovariši stavijo predlog: „V deželno desko spadajo posestva, ki so že vpisana v deželno desko ter ona dosedaj v deželni deski že nevknjižena posestva, katera plačujejo najmanj po 200 kron cesarskih realnih davkov na leto, od katerega zneska znaša zemljevina najmanj štiri petine.“

Posl. Gangl interpelira dež. predsednika v zadevi prodaje cigaret šoloobveznim otrokom.

Posl. dr. Novak je interpeliral dež. predsednika radi vodiške „Johance“, ki je izkoriščala lahkovarne ljudi celo leto in jim pod pretvezo čudežnih pojavov izvabljala denar. Dež. glavar je to interpelacijo zavrnil, češ, da je — žaljiva.

Dež. glavar naznanja, da mu je došel dopis od dež. sodišča na izročitev posl. dr. Kreka. Dopis se odkaže imunitetnemu odseku.

Dež. glavar je odgovoril na interpelacijo posl. Reiserja in tovarišev v zadevi slovenskega gledališča. Dež. glavar je konstatiral, da je zagrebško gledališče sprejelo pogoje dež. odbora.

Sprejeta je bila nujnost predloga posl. Ribnikarja o ustanovitvi živinorejske zavarovalnice.

Posl. dr. Triller je utemeljeval svoj nujni predlog glede telefonskega omrežja v Ljubljani. Centrala v Ljubljani je zastarela in nezadostna, ker je urejena za največ 300 naročnikov, danes pa čaka okrog 200 strank, ki želijo dobiti telefonsko postajo, pa brezuspešno. Aparati so najstarejši in najslabši, služba nedostatna. Meseca januarja so intervenirali v tem pogledu mestne občine in deželni odbor na trgovskem ministrstvu, kjer se je zagotovilo, da je stvar v redu in da se prične z delom v zgodnji pomladi. Pa je prišla pomlad, prišlo poletje in o izvršitvi dela ni bilo ne duha ne sluha. Interveniral je vnovič in sedaj se mu je razložilo, da se je za Ljubljano dovoljeni kredit 250.000 kron porabil za Galicijo. Vsa zbornica je ta govor živahno odobraval in nujnost je bila sprejeta soglasno.

Posl. Piber je poročal o nujnem predlogu posl. dr. Novaka glede izločitve dežele Kranjske iz okrožja delavske zavarovalnice zoper nezgode v Trstu.

Popoldanska seja.

Dež. glavar je najprej prečital interpelacije in nujne predloge in je odgovoril na interpelacijsko posl. dr. Trillerja o persekuciji naprednih županov. Dr. Šušterčič je odgovoril, da deželni odbor ne preganja nobenega župana samo radi tega, ker je naprednjak.

Posl. dr. Triller je predlagal, da se o odgovoru deželnega glavarja otvori debata, pa klerikalci in Nemci so glasovali proti temu in zato

napredni poslanci niso dobili prilike, pa bi svoje trditve dokazali.

Posl. Povše je utemeljeval svoj nujni predlog, da naj osrednja vlada poskrbi, da razne tovarne ob Savi ne bodo onesnaževale Save s tem, da mečejo v njo vse odpadke. Nujnost je bila sprejeta soglasno.

Na predlog posl. dr. Kreka se odkaže dopis deželne vlade glede prispevka iz državnega melioracijskega zaklada finančnemu odseku.

Svoječasno je dež. zbor sklenil nov lovski zakon, ki ga pa vlada ni hotela predložiti vladarju v sankcijo, temveč ga je vrnila dež. odboru s svojimi opombami. Zakon se je sedaj modificiral in so bile po daljši debati te izpremembe sprejete.

Baron Schwarz je odgovarjal na razne interpelacije.

Poslanec Piber je v imenu upravnega odseka poročal o zaračunjenju agrarnih stroškov in je predlagal: 1. Deželnemu odboru se naroča, da po dogovoru s c. kr. deželno komisijo za agrarne operacije predloži deželnemu zboru načrt, po katerem naj bi se stroški za posamezne operacije čim bolj enakomerno razdelile. Deželni odbor naj vpoštevata sestavo določenih tarifov z ozirom na ploskvo zemljišča in na njegovo boniteto. 2. Ker bi pa veljal ta način predpisa stroškov le za prihodnost, pooblašča se deželni odbor, da sme v posebno oziravrednih slučajih odpisati del do sedaj naraslih stroškov. — Sprejeto.

Poslanec dr. Krek je poročal o predlogu dr. Tavčarja glede pravnih razmer učiteljev in predlagal: Deželnemu odboru se naroča, da izdela in predloži čimprej deželnemu zboru razmeram in potrebam primerno izpremembo zakona o pravnih razmerah učiteljev dne 29. aprila 1873, v zak. št. 22 in dodatnih navodil.

Posl. dr. Triller je podvrgel ostru kritiki pristransko postopanje večine z učiteljstvom in žalostne razmere, v katerem se nahaja učiteljstvo in šolstvo na Kranjskem sploh.

Poslanec dr. Krek je poročal o deželnih prikladah iz leta 1911 in bil je sprejet naslednji predlog: Naklade za leto 1911., provizorno sklenjene, obsežene v navedenem sklepu deželnega zbora pod I. se naknadno definitivno ustanove.

Potem so sledila poročila posl. Žitnika, Kobija in Galleta o različnih prošnjah.

PODLISTEK.

J. N. Potapenko:

Rešilna beseda.

II.

„Ah, Omeljan Grigorjevič!“ sta obenem in veselo zaklicala cerkovnik Andron Andronovič in lekarniški pomočnik! „Ti si gostitelj! Prideš pozneje kakor tvoji gostje!“

Občinskemu predstojniku, njegovi soprogi in soprogi lekarniškega pomočnika se je veselje bralo na obrazih.

„Ali to . . . to ni v redu . . . he!“ reče občinski predstojnik, katerega bog ni obdaril s posebnim govorniškim talentom in ki je vsak stavek končal z nedoločnim „he“. „To ni v redu, Omeljan Grigorjevič! Imamo že četrti kozarec in ti . . . he . . . dohiti nas . . . Dohiti nas!“

„To je potrebno in pravilno!“ pridruži se mu lekarniški pomočnik. „Dohiteti nas mora!“

„Kako pa naj to zmorem?“ odgovori Omeljan Grigorjevič tako ponižno, kakor da bi bili štirje kozarci zanj res že veliko. In pri vsem tem ni ziniti besedice o tem, da se je pomudil pri stražmojstru nad pol ure in da sta srečno dospela do šestega kozarca. Dodal je le še: „Gospod stražmojster s soprogo pride takoj!“

Mežnar Andron Andronovič prime molče za steklenico, postavi štiri kozarce lepo v vrsto, jih nalije ter pomežika gospodarju. Cerkovnik Andron Andronovič je izražal vsa svoja čutila večinoma z levo polovico obraza, ki je bila pri njem jako gibčna. Osobito je umelo levo oko izražati najfinejše nijanse čutil s tem, da se je zdaj čisto ali napol zaprló, zdaj vztrepetaló, zdaj se hipno odprlo na široko ter počelo bogve kaj še vse. Ostali deli obraza so ostali medtem popolnoma mirni v trdnem prepričanju, da bo izrazilo levo oko gotovo vse potrebno. Mežnar Andron je bil v vsakem oziru slaboten človek. Imel je vel izraz ter slabo kri, obraz mu je bil majhen in okrogel in sam ga je imenoval „spako“; rudeče brkice so dale možnost prešteti vse lase, in šopek na zadnjem delu glave, ki je štrlel daleč proč, je napravil tako žalosten vtis, da je bolje, da se ne govori o njem.

„Hu, Omeljan, požuri se!“ reče Andron z glasom, ki je bil od petja svečanostnih spevov in iz drugih vzrokov docela hripav. „Dokler ne izpiješ, ne spregovorimo s teboj!“

„To je potrebno in pravilno!“ prikima lekarniški pomočnik. „Omeljan Grigorjevič mora izpiti vse štiri kozarce naenkrat, drugače se odrečemo vsemu drugemu!“

„He . . .“ je pridejal občinski predstojnik v znamenje, da se pridružuje tej izjavi.

Omeljan Grigorjevič se sklone nad kozarce in preudarja, kakor bi imel res izvršiti junaštvo.

„Poizkusiti hočem!“ odgovori. „Ali ako pridem do četrtega, res ne vem.“ Prime za kozarec, se obrne k občinskemu predstojniku in reče: „Na vaše zdravje, gospod občinski predstojnik!“ ter ga izpije. „Poizkusiti hočem še nadalje!“ nadaljuje in prime za drugi kozarec: „Na vaše zdravje, gospod lekarniški pomočnik!“ ter ga tudi izpije. „In sedaj tretji kozarec, ako mi to bog dopusti! Bojim se le, da se mi zaleti! Dvignil je tretji kozarec ter ga izpil ne da bi se mu zaletelo. „Ah, ali si čisto osamljena ostala uboga sirota! No, potem pa le pridi, le pridi, bog ti pomagaj!“

In s temi besedami izpije Omeljan Grigorjevič tudi četrti kozarec, se spravi nad prešička, vzame celo bedro ter počne jesti.

„Bog me varuj!“ reče v tem, ko si maši kos kruha v usta. „Da sem se moral zamuditi kar za štiri kozarce!“

Gostje pa so ga s pritrjevalnimi vzkliki vzpodbujali, da naj dohiti tudi ono, kar je zamudil pri jedi.

V tem pa se odpro vrata in na pragu se prikažeta dve postavi. Ena je bila gospa Gorpina, ki je ljubeznivo oklepala z obema rokama skledo, na kateri so ležale ravno prav zrumenele pastete (vsebinsa tajinstvenega lonca). S prisiljeno uljudnostjo

Seja dne 10. oktobra 1913.

Posl. Lampe je odgovarjal na razne interpelacije glede zgradb cest, mostov in vodovodov.

Nato je prišel v razpravo zakon o varstvu ptic.

O predlogu o šolskem nadzorstvu je poročal posl. Ravnikar in predlagal to-le spremembo zakona o šolskem nadzorstvu. Točka 3. § 23 zakona z dne 23. oktobra 1912, dež. zak. št. 66, o šolskem nadzorstvu, se v svojem sedanjem besedilu razveljavlja in se odslej glasi: 5. iz dveh večšakov učiteljev in njunih namestnikov, oziroma iz dveh večšakinj-učiteljic in njiju namestnic, ki jih izvoli skupščina definitivno nameščenega učiteljstva šolskega okraja z glasovnicama in skupno.

Poslanec Gangl je predlagal, naj ista določba glede pasivne volilne pravice učiteljic velja tudi za Ljubljano. Predlog šolskega odseka je bil soglasno sprejet, takisto tudi Ganglov predlog.

Nato slede razni sklepi gospodarske vsebine.

Sledi samostalni predlog poslanca C. Pirca glede poddržavljenja pošte v Kranju, katerega prinašamo na drugem mestu.

O načrtu zakona o občinskih taksah je poročal poslanec Jarc. Poslanec Višnikar je naglašal, da bo mestna občina ljubljanska s tem zakonskim načrtom oškodovana in nasvetuje neko izpremembo. Načrt je bil sprejet z nasvetovano izpremembo.

O združitvi Spodnje Šiške je poročal poslanec Jaklič, ki je z izredno šepavimi razlogi skušal utemeljiti to najnovejše nasilstvo klerikalne večine v deželni zboru. K besedi se je oglasil posl. Tavčar, ki je izvrstno dokazoval, da bo ta inkorporacija oškodovala Ljubljano za najmanj en milijon kron. Proti inkorporaciji je govoril tudi posl. dr. Eger, ki izjavlja, da bo njegova stranka glasovala proti predlogu. Posl. dr. Novak dokazuje iz zgolj gospodarskih razlogov škodljivost inkorporacije. Posl. dr. Pegan in dr. Lampe zagovarjata načrt. Pri glasovanju zapuste napredni poslanci dvorano. Predlog je bil pri poimenskem glasovanju sprejet z glasovi klerikalcev.

Pri popoldanski seji pride na vrsto predlog o povišanju gostaščine v mestni občini ljubljanski. Predlog je bil proti glasovom naprednih poslancev sprejet.

Slede predlogi fin. odseka o različnih podporah in predlogih agrarnega značaja.

Dalje so sprejeti predlogi: Upravni svet predlaga: Visoki deželni zbor skleni: 1. Da se neopravičeni tarifi za osebni promet na progi Trbiž-Ljubljana, s katerim je oškodovano mesto Radovljica, takoj popravi. 2. V interesu splošnega prometa se naj takoj premeni vozni red Gor. železnice, da odhaja vlak iz Ljubljane proti Trbižu ob 6. uri zjutraj, kakor po leti in se s tem doseže direktna zveza z železnico ob svetovni progi. 3. Brzovlak, ki se sedaj ustavi v Lescah, naj se ustavlja tudi v Radovljici, kot središču gospodarskega in političnega okraja. Nujni predlog posl. dr. Trillerja o preuredbi telefonskega omrežja v Ljubljani in o prezidavi Južnega kolodvora. Predlog posl. Gangla o poddržavljenju Idrijske pošte. Predlog posl. Ribnikarja, da se pomakne Ljubljana v I. aktivitetni razred.

Po sprejetju še nekaterih drugih predlogov zaključil dež. glavar dr. Šusteršič deželnozbornsko zasedanje, ki je odgodeno na nedoločen čas.

je stopila nazaj, da naredi nekemu prosto pot.

„Prosim, le mimo idite! Prosim, stopite bližje! Prosim, bodite tako prijazni!“ reče z glasom ljubeznive, odkrite gospodinje.

„Ne, vi prvi, saj imate vendar nekaj nositi... prosim vas!“ odgovori gost v tem ko stopi nekoliko nazaj in v stran.

„Aha, gospod profesor znanosti!“ zakliče lekarniški pomočnik. Občinski predstojnik zahrešči svoj „He!“ in Andron pomežika okolnostim primerno z levim očesom.

Po tem prijaznem povabilu se je odločil učitelj Siromahin, da vstopi, čeravno je s tem pustil v nemar dolžnost uljudnosti napram pastete noseči gospe Gorpini. Za njim je vstopila tudi gospa Gorpina.

Siromahin je slekel svoj rujav površnik ter ga položil na klop čez kožuh občinskega predstojnika. Stopil je do vsakega in vsakemu stisnil z dostojno odkritosrčnostjo roko ter se vsedel na ponudeni mu stol. Andron je takoj silil na to, da tudi Siromahin dohiti s štirimi kozarci ostalo družbo. A dasiravno je lekarniški pomočnik opomnil, da je to potrebno in pravilno, je Siromahin vendar uljudno a trdno in odločno rekel:

„Ne, tega ne zmorem. Nisem vajen toliko piti. Po drugem kozarcu postanem pijan.“

Dalje.

Kranjska pošta v deželni zboru.

Kakor smo že poročali, so v deželnozbornski seji z dne 2. t. m. stavili deželni poslanci Ciril Pirc in tovariši sledeči predlog:

C. kr. deželna vlada se pozivlja, da napravi pri c. kr. osrednji vladni nemudoma vse potrebne korake, da se čimpreje poddržavi c. kr. poštni in brzojavni urad v Kranju.

Predlog se je odstopil upravnemu odseku, v čegar imenu je deželni poslanec Fran Povše poročal v včerajšnji deželnozbornski seji in na pominani predlog prav toplo priporočal zbornici v sprejem.

Pri tej priliki je deželni poslanec Ciril Pirc podal glede potrebe poddržavljenja poštne in brzojavnega urada v Kranju naslednja pojasnila.

Visoka zbornica!

V Kranju imamo že to posebno srečo, da se moramo za vresničenje vsake važnejše zahteve, pa naj bo še tako opravičena, boriti leta in leta. Z izrednimi žrtvami smo po večletnem prizadevanju pridobili državno višjo gimnazijo. Skoro 12 let smo se pehali za toli potrebni vodovod, ki je sedaj pravi blagoslov za mesto in okolico. Nič boljše se nam ni godilo z novim državnim mostom čez Savo in letos decembra meseca bomo obhajali 17 letni, ne baš razveseljivi jubilej, odkar je kranjska občina prvič prosila za poddržavljenje poštne in brzojavnega urada v Kranju. In na tem trdem orehu glodamo še danes, toda, žal, brez vsakega uspeha.

Omenjam naj takoj, da se tu morda ne gre za kako kaprico ali za kako zahtevo, ki bi ne bila utemeljena že v dejanskih razmerah. Že l. 1896, ko se je kranjska občina začela potezati za erarizovanje poštne in brzojavnega urada, so bili dani vsi pogoji za poddržavljenje kranjske pošte, tako glede realnih dohodkov kakor glede obsežnosti prometa.

Ker je bil prvi korak brezuspešen, je kranjska občina vedno zopet iznova poskušala svojo srečo. Tako v letih 1898., 1900., 1901., zadnjič pred dvema letoma. L. 1897. in 1899. so se že vršila s pošto direktno pogajanja v svrhu preskrbitve pripravnega lokala za erarično pošto. Trgovska in obrtniška zbornica je vedno z vneto podpirala težnje kranjske občine. Pošiljale so se deputacije k poštному ravnateljstvu. O poddržavljenju kranjske pošte se je že opetovano razpravljalo v državnem zboru. Toda kljub temu, da je c. kr. poštna direkcija v Trstu vse prošnje kranjske občine za poddržavljenje poštne in brzojavnega urada v Kranju prav toplo priporočala, se je vselej glasila stereotipna rešitev trgovskega ministrstva, da prošnji ni mogoče ugoditi, „mit Rücksicht auf die vom k. k. Finanz-Ministerium erhobenen finanziellen Bedenken!“

Visoka zbornica! Kakor splošno znano, je Kranj trgovsko mesto par excellence, pa tudi v bližnji okolici se nahajajo cvetoča trgovska in obrtna podjetja. V dokaz, kako se pri nas razvija trgovina in kako raste promet, naj navedem le suho dejstvo, da je postaja Kranj, izvzemši seveda Trst, glede osebnega, denarnega in tovarnega prometa najmočnejša štabacija izmed vseh, ki spadajo v področje tržaške železniške direkcije.

Vsporedno s prometom na železnici je rasel seveda tudi promet pri poštnem in brzojavnem uradu. Da si visoka zbornica saj nekoliko predoči, kako obsežen promet vzdržuje neerarična pošta v Kranju, naj podam le nekaj statističnega gradiva. Sprejme in odda se na leto povprečno krog: 300.000 navadnih pisem, 150.000 časopisov, 37.000 priporočenih pisem, 55.000 zavojev, 15.000 brzojavk, 31.000 poštnih nakaznic (v vrednosti približno 1,700.000 K), 26.500 pošto-hranilnih pošiljatev (v vrednosti približno 7,400.000 K), Poštnih vrednostnic (znamk, nakaznic, spremnic itd.) se proda za 53.000 K, samo porto od paketov znaša 8000 K in celotni denarni promet se giblje okrog 15 milijonov kron! In pri tem še nisem vpošteval takozvanega transito-prometa.

Kranjska pošta je za ljubljansko najmočnejša pošta v deželi, visoko nadkriljuje glede prometa že zdavnaj poddržavljene pošte v Novem mestu, Trzinu in St. Petru, prekaša pa tudi nebroj državnih pošt v drugih kronovinah in je sploh ena najmočnejših, doslej nepodržavljenih pošt v monarhiji.

Visoka zbornica, če se je že pred 17 leti občutila potreba za poddržavljenje kranjske pošte, če so že takrat obstajali tehtni razlogi za erarizovanje tega zavoda, kaj naj potem rečemo danes, ko se je promet dvignil tako nepričakovano in še vedno rapidno raste. Nevzdržljive razmere na kranjski pošti naravnost kriče po remeduri. Nujna potreba zahteva, da se čimpreje poddržavi poštni in brzojavni urad v Kranju, kajti sedanja neerarična, ali takozvana razredna pošta ne more več obvladati velikega navala. Saj radi priznamo, da se poštni urad v Kranju prav pošteno trudi, da bi zadostil opravičenim zahtevam strank, a kaj pomaga dobra volja, če pa razredna pošta nima na razpolago v to potrebnih gromotnih sredstev in zadostnega osebja!

Zaradi mizerije na kranjski pošti se čedalje bolj množe pritožbe občinstva, ki ne more pojmiti, zakaj da poštna uprava že vendar enkrat ne napravi konec občutnim nedostatkom na tako važnem prometnem zavodu. Te desolatne razmere je pa mogoče odpraviti edino le z erarizovanjem poštne in brzojavnega urada. Podržavljenje kranjske pošte je neizogibno potrebno ne le v interesu trgovine, obrta in v interesu prebivalstva sploh, marveč tudi v interesu poštne uprave same, ki mora jamčiti za sigurnost in točnost prometa.

Ker kranjska občina zopet namerava sprožiti akcijo za erarizovanje svojega poštne urada, se mi je zdelo umestno, to zadevo spraviti pred deželni zbor. Prosim vas cenj. gg. tovariši, da glasujete za moj, odnosno za priporočilni predlog upravnega odseka. Morda bo tehtna beseda visoke zbornice vendarle vplivala, da prošnja kranjske občine ne bo ostala zopet glas vpijočega v puščavi.

Objednem se pa obračam z uljudno prošnjo na Njega ekselenco g. dež. predsednika, da izvoli dobrohotno posredovati pri c. kr. osrednji vladi, da se čimpreje ugotovi opravičena želja kranjske občine po poddržavljenju poštne in brzojavnega urada v Kranju.

Po teh izvajanjih je bil predlog soglasno sprejet. Opravičena je nada, da se z ozirom na nujno potrebo trgovinsko, odnosno finančno ministrstvo ne bo več upiralo poddržavljenju kranjske pošte.

POLITIČNI PREGLED.

Vojaške zahteve.

Od avstrijske in ogrske strani se poroča, da konferencé vojnega ministra Kroatina z grofom Stürgkhom in grofom Tiszo še niso dovedle do kake definitivne principialne odločitve. Konferencé so bile zgolj informativnega značaja. Kroatini je informiral šefa obeh vlad o novem vojaškem programu vojne uprave, a Tisza in Stürgkh sta ga obvestila, da sta obe državni polovici pripravljene sprejeti le tak program, ki bi se gibal v najskromnejših zahtevkih in ki bi bil fiksiran kot minimum za celo vrsto let. Vojna uprava zahteva zvišanje rekrutnega kontingenta za 40.000 mož ter obsežno reorganizacijo artiljerije, zlasti pa trdnjavske artiljerije. Vprašanje finančnega kritja naj se po raznih finančnih krogov reši tako, da se vzamejo potrebne tozadevne vsote brez kreditnih operacij iz blagajniških preostankov. — Glede vojaškega proračuna, ki bo predložen delegacijam, se zatrjuje, da bo obsegal za prvo polletje 1914 priložno 250 milijonov več nego lani in 38 do 40 milijonov za mornarico; poleg tega pa pridejo še nove izredne zahteve za zgradbo ladij, ker je dosedanja tozadevni izredni kredit v znesku 312 milijonov že izčrpan. Delegacijam bodo predloženi tudi mobilizačni računi, ki znašajo okolo 600 milijonov kron.

Pašić pri Berchtoldu.

Minoli teden je posetil srbski ministrski predsednik Pašić našega zunanjega ministra grofa Berchtolda. Pašićeva konferenca z Berchtoldom nikakor ni imela meritoričnega značaja, marveč je šlo samo za splošne razgovore o onih predmetih, ki naj tvorijo podlago za nadaljna pogajanja med obema vladama. Glede železniških zvez z avstrijskimi železnicami je izjavil Pašić, da Srbska takim zvezam nikakor ne ugovarja. Srbija tudi ne vztraja več na dosedanjih zahtevih po zvišanju uvoznega kontingenta živine in mesa; Pašić pa je dobil tudi vtisk, da se avstro-ogrška vlada principijelno ne protivi več prevozu živine preko Metkovića, Reke in Kormina v Italijo. V nadaljnjem poteku konferencé se je tudi omenilo, da bi bila Avstro-Ogrska rade volje pripravljena kupovati v srbskih pokrajinah tobak in Pašić je izjavil, da je srbska vlada pripravljena odpreti svoj tobačni trg Avstriji. Končno je prišla na razgovor tudi še ureditev srbsko-bosanske meje. Kakor znano, je bila namreč v berolinski pogodbi določena reka Drin kot meja. Od tedaj pa je Drin izpremenil svojo strugo v prilog Avstriji in Pašić je izjavil, da je treba to vprašanje primerno urediti, da ne nastanejo morda poznejše spori. Kar se tiče Albanije, je izjavil Pašić popolnoma decidirano, da mora dobiti Srbija gotove strateško važne pozicije, če se tudi v celoti sprejmejo meje, določene na londonski konferenci.

Štajerski deželni zbor.

V ponedeljek popoldne je bil po seji Slovenskega kluba v Mariboru poklican dr. Korošec k namestniku in je tam odobril iste Claryjeve posredovalne predloge, katere je v soboto že sprejela nemškonskacionalna večina, zavrnivši propozicije Slovenskega kluba za ustavljenje obstrukcije. Ti-le Claryjevi posredovalni predlogi vsebujejo sledeče točke: 1. Deželna doklada na pivo se zviša od 2 na 4 K. 2. Učiteljstvu se nakaže do regulacije plač, začasno pa za l. 1914 draginjska doklada v znesku 1,200.000 K. 3. Ustanovi se več novih meščanskih šol, med njimi ena s slovenskim poučnim jezikom in sicer takrat, ko dobi dežela preodkaze iz malega finančnega načrta ali ko se po 1. janu-

arju 1914 zvišajo deželnega doklade. 4. Sklene se davek na vrednostni prirast zemljišč. 5. Službena pragmatika za deželno uradništvo in uslužbenstvo s 1. januarjem 1914 po vzorcu one, ki je sklenjena v državnem zboru. 6. Ustanovitev slovenske gospodinske šole v St. Jurju ob j. ž. in sicer z državnimi sredstvi. 7. Zopetno izplačevanje podpora za ceste in sicer s 1. januarjem 1914. 8. Zopetno izplačevanje brezobrestnih posojil za vinorejce. 9. Najetje deželnega posojila za pokritje nezaloženih dolgov, ki jih je napravil deželni odbor. 10. Rešitev raznih manjših predlog. Ti-le Claryjevi predlogi predstavljajo delavni program za jesensko zasedanje deželnega zbora, ki se skliče najbrže že za petek, dne 10. oktobra.

Demisija finančnega ministra.

Finančni minister R. pl. Zaleski je zaprosil iz zdravstvenih razlogov daljši dopust. Nadomestoval ga bo sekcijski šef v fin. ministrstvu, tajni svetnik Engel pl. Mainfelden.

Tretja albanska vojna.

Srbi so z občudovanja vredno hitrostjo skoraj popolnoma pregnali Albance preko svojih mej, Albanci pa kljub temu, da so bili povsod strahovito poraženi in da so izgubili več tisoč mož, ne marajo mirovati. Albanci pošiljajo manjše čete še vedno na srbska tla in v obmejnih krajih se vrše dan za dnevom strahoviti boji. Pri Vraništi je prišlo do boja z albanskimi četami, ki prodirajo proti Prizrenu. Albanci so bili strahovito poraženi. V četrtek v ranih jutranjih urah so poskusili Albanci organiziran koncentričen napad na mesto. Srbi so bili na napad popolnoma pripravljeni in so pustili, da so se Arnavti nemoteno približali nad 500 metrov. Tedaj šele so začele delovati srbske puške in topovi. V strahovitem ognju so bili Albanci z velikanskimi izgubami zavrnjeni. Med arnavtskimi vrstami je izbruhnila strahovita panika. Cele kolone so bežale v divjem begu proti Djakovici. Srbi so zaplenili med drugim tudi dva topa in en brzostrelni top. Beg Albancev izpred Prizrena je bil tako popolen, da je severna arnavtska vojska popolnoma strta in razpršena. Seveda se skušajo manjši arnavtski oddelki še vedno v gorah ustavljati srbskim četam, toda četa za četo izginja s površja brez sledu. Cel dan so se vršili v soboto strahoviti boji zlasti pri Guri Devrenu v okraju Gorskem nad Prizrenom, končno pa so Srbi pregnali Albance tudi iz teh trdnih postojank. Neprestano prihajajo srbska ojačenja. Srbom se je posrečilo napraviti v teh pokrajinah popolen mir. Pa tudi na jugu v okolici Debra, pri Ohridi in Strugi je vse mirno. Srbi so Arnavte popolnoma razbili, tako da so se morali ti umakniti za svoje meje. Iz Soluna poročajo, da čaka general Ivanović v Bitolju na zadnja ojačenja, da zasleduje Albance tako dolgo, da popolnoma stre njih odpor. Zatrjuje se, da ima povelje, da na vsak način, če pride do skrajnega, prode do Drača. Med tem pa dunajsko časopisje še vedno toži, da so Srbi skrajno nepriljubljeni v onih delih dežele, ki so pripadli po sklepu londonske konference Srbiji. Da tudi to ni res, izpričuje dejstvo, da je sprejelo prebivalstvo v Korici sklep, ki pravi: Z ozirom na grozečo nevarnost, da se priklopi Korica Albaniji, je sklenilo prebivalstvo Korice, da se proti eventualnemu takemu sklepu mejne komisije bori do skrajnega. Vsi moški od 18. do 40. leta bodo tvorili bataljon narodne obrambe ter imajo samo eno devizo: Unija ali smrt! Panepirotski komite narodne obrambe ima naročilo, da stori vse potrebno za oboroženje prebivalstva. A tudi sami med seboj se Albanci nič kaj dobro ne razumejo. Tako poročajo iz Janine, da je del provizorične albanske vlade vztrajal pri zahtevi, da se sedež provizorične vlade preloži iz Valone v Tirano. Vsled tega je odposlal Izmail Kemal oborožen oddelek proti pristašem te ideje. Vnel se je krvav dvodnevni boj, v katerem so zmagale čete Izmail Kemala.

Turčija proti Grški.

Med Turčijo in Grško postaja razmerje vedno napetše, to pa tembolj, ker stoji, kolikor se da pred očmi za Turčijo tudi Bolgarska. V sredo je predložil turški pooblaščenec v Atenah Harand Abro beg grškemu ministrstvu nove turške predloge. Turško stališče v vprašanju Egejskih otokov je sledeče: Turčija zahteva vse otoke do višine otoka Rhodosa, južnih 12 otokov pa je pripravljena odstopiti Grški. Če ni mogoče izvesti tega načrta, zahteva Turčija avtonomijo vseh otokov pod sultanovo suvereniteto in pod grško upravo, otoki pa naj se nevtralizirajo, to je, naj ne dobe posadke in naj se ne utrde. V Atenah vlada skrajno pesimistično razpoloženje. Trdijo, če bodo novi turški predlogi za Grško nesprejemljivi, bo Grška preknila pogajanja. Grška mrzlično nadaljuje svoje priprave za eventualno novo vojno. Kralj, ki je prispel včeraj sem je prisostvoval ministerskemu svetu, ter se odpelje jutri ali v sredo v Makedonijo. Baj je grška vlada obvestila Srbijo, da naj bo pripravljena za vsak slučaj. Srbska vlada ojačuje svoje posadke ob bolgarski meji ter je poslala znatne čete proti jugovzhodu. Včeraj se je vršil v Belgradu cel dan ministrski svet. V Belgradu presojajo položaj pesimistično.

Z ozirom na napeto razmerje med Turčijo in Grško, pa se tudi Bolgarska mrzlično pripravljala na novo vojno, ki velja seveda v prvi vrsti Srbiji. Bolgarski delegat Savov je ostal v Carigradu, ter razpravlja s turško vlado o novi ideji kooperacije Bolgarske in Turčije. Ustvari naj se iz zahodne Trakije in srbske grške Makedonije avtonomna država. Trdi se, da se bolgarski merodajni krogi z ozirom na zapleteni položaj na Balkanu in na težkoče, s katerimi se ima boriti Srbija, resno bavijo z možnostjo realizacije tega projekta. Da je morala na te vojne priprave Bolgarske Srbija primerno odgovoriti, je jasno. Kralj Peter je tudi podpisal ukaz, da se uvede z ozirom na red in mir po celi Srbiji vojno stanje in se vpelje vojaška uprava. Do sedaj še ni padla odločilna beseda, vojnega stanja pa nobena izmed balkanskih držav ne more dolgo vzdržati, zato morajo priti že najbližji dnevi odločitev: ali vojna ali mir.

Predsednik kitajske republike.

V Pekingju je bil izvoljen za predsednika kitajske republike Juanšikaj s 507 glasovi, Liyunhung je ostal z 170 glasovi v manjšini.

Narodno-gospodarstvo.

Našim čebelarjem v resen opomin.

Od vseh čebelarjev strokovnjakov je pripoznana resnica, da je od pravilnega prezimovanja čebel največ odvisen večji ali manjši uspeh čebelarstva. Iz tega razloga polaga vsak umen čebelar največjo skrb na to, da zadosti jeseni v tem oziru vsem skušnjam in zahtevam, t. j. da je uzimil samo močna ljudstva, ki imajo mlado, rodovitno matico, da je zadosti živeža, da so panji topli, dobro zadelani itd. Mnogi naši čebelarji na deželi so kot samouki v tem oskrbovanju vendar, žal, preveč površni. Po ajdovi paši je njih glavna želja, da prodajo najtežje panje, oziroma da požvepljajo najboljša ljudstva in puščajo za prihodnje leto slabše. V ugodnih zimah, zlasti če je prihodnja pomlad zgodnja in vlada gorko vreme, jim to postopanje navidezno ne škoduje; nasprotno se ponajajo proti skrbnim in vestnim čebelarjem z lepimi dohodki. Kaj žalostno sliko pa prinaša tako neveščo oskrbovanje po dolgoletnih ali ostrih zimah! Potem ni zabavljanje ne konca in kraja, da „muha ne da kruha“, in navadna posledica je, da se pri takih čebelarjih ta panoga ne le opusti, ampak da postanejo največji neprijatelji teh živalic. Pri tem se pa ne zavedajo, da so s svojo lakomnostjo in nevednostjo sami zakrivilili svoje neuspehe.

Po letošnjem poletnem životarenju čebel se je bati, da bo letošnji čebelarški pridelek prav pičel. Spomladi so se ljudstva sicer zelo in ugodno razvijala, so pa malo rojila, pozna slana je zamorila kostanjev cvet in poznejše vedno deževno vreme je izpiralo nektar s cvetočih rastlin in enako je bilo z nabiranjem cvetnega prahu. Čebelna ljudstva so julija in avgusta prav siromašno životarila, mnoga so pomrla, ostala pa so sestradana in težko pričakovala konec deževnega vremena in začetek ajdove paše. Le kdor je med tem časom čebele krmil, je obdržal in si pripravil močna ljudstva, sposobna za morebitno ugodno okoriščenje z ajdovo pašo. Ta ima tudi upanje, da dobi boljših in večjih dohodkov.

Po stanju sredi meseca avgusta t. l. je pa v pretežni večini letos tako, da so ljudstva oslabela, da imajo malo delavk in skoraj nič ali malo zalege.

Letošnji uspeh čebelarstva se da z veliko sigurnostjo takole napovedati:

Če bo v času ajdovega cvetja vreme ugodno in bo obilna paša, se bodo čebele nanovo močno zarodile in po končani ajdovi paši bo v močnih panjih poleg precejšnje množine medu veliko mladih čebel in neizgojene zalege; če bo samo ugodna paša, bo obilo mladih čebel in veliko zalege, pa le malo ali nič medu, in če bo še nadalje deževno vreme, oziroma slaba paša, potem bo letos taka mizerija v naših čebelnjakih, da bo joj!

Dejanski je letos pri nas na Kranjskem položaj tak, da zahteva razum vsakega čebelarja, ki mu je obstoj in napredek našega čebelarstva pri srcu, da vse potrebno ukrene, da se naše čebelarstvo reši preteče katastrofe. Zato ne zadoštuje, da se naši čebelarji opozarjajo na to nevarnost samo v strogo strokovnih listih, n. pr. v „Slov. Čebelarju“, ampak sploh v vseh kmetijskih časopisih, ki jih berejo naši čebelarji. To je tudi povod temu spisu.

Da se naše čebelarstvo vsled letošnjega neugodnega vremena obvaruje preteče nevarnosti, se našim čebelarjem svetuje v glavnih potezah naslednje:

Koj po ajdovi paši naj se določi, koliko panjev naj ostane za prihodnje leto. Izbira naj zadene samo močna ljudstva, ki imajo če mogoče mlado in rodovitno matico in medu 10—15 kg. Od ostalih panjev, ki se jim namerava vzeti med in vosek, naj se gotovo vsa ljudstva ohranijo in združijo s čebelami, namenjenimi za prezimovanje. Če je žvepljanje panjev v dobrih letinah smrten in neodpusten greh, je letos naravnost rabeljsko delo.

Združevanje ljudstev je prav preprosta stvar. V tem času se čebele med seboj ne koljejo, če je čebelar nekoliko pazen in združuje nasičena ljudstva, ki jim da prej enak duh. Žal, da večina naših čebelarjev ne uvideva koristi tega dela, in sicer deloma zaradi nemarnosti, deloma pa zaradi boječnosti pred čebelnimi piki. Zato vsako jesen čisto po nepotrebnem zavržejo na stotisoče kron vrednosti.

Pri razdiranju se dobi navadno še precej neizgojene zalege. Ta se zadaj pridene panjem, ki so namenjeni v prezimovanje in se pustijo, da jo čebele zasedejo, grejejo in zalego vzgoje.

Pri letošnjih razmerah se je bati, da marsikateri čebelar ne bo imel ob času podiranja panjev zadosti medu za prezimovanje čebel. Kako naj si ta pomaga?

Lahkomiselno taka ljudstva pustiti v prezimovanje, je le na največjo kvar umnemu čebelarstvu, ampak se pravi lahkomišlino grešiti na ugodnost vremena prihodnjega leta in jakost naše čebelne pasme. Oboje pomeni v najboljšem slučaju, da si vzdržuje čebelar samo slabotna čebelna ljudstva, v neugodnih razmerah je pa pogin neizogiben. Iz tega vzroka bo treba letos globoko poseči v žep, da se naše čebele obvarujejo pred katastrofo, in na to opozarjamo že danes ne le naše čebelarje, čebelarska društva, ampak vse merodajne faktorje, da bi se v pravem času dobil neobdačen sladkor, ki bi vsaj deloma pomagal kriti velike stroške naših čebelarjev za pravilno vzimovanje čebel.

Samoobsebi je nadalje umevno, da bodo določili za prezimovanje manjše število panjev ter da bomo te pravilno vzimili. Če to storimo, se s tem obvarujemo večjih stroškov, imamo spomladi manj izgub in upravičeno pričakujemo v prihodnjem letu boljše čebelno leto.

Zeleti je, da bi se vsi čebelarji ravnali po tem navodilu in da bi na ta način rešili na tisoče ljudstev, ki bi sicer životarila in stradala do pomladi, tedaj pa, ko bi se morala začeti krepko razvijati, pa žalostno umrla ter pustila svojo zapuščino moljem, ki bi s podvojeno silo uničevali ostale panje.

A. Lapajne v „Kmetovalcu“.

Tržne cene

na tedenskem semnju v Kranju, dne 6. okt. 1913

Pšenica	100 kg	K	22—
Rž	„	„	19—
Ječmen	„	„	18—
Oves	„	„	17—
Koruza rdeča	„	„	20:50
Koruza rumena	„	„	19:50
Ajda	„	„	24—
Proso	„	„	21—
Deteljno seme	„	„	1:20
Fižol ribničan	„	„	34—
Fižol koks	„	„	34:50
Fižol mandolan	„	„	30—
Leča	„	„	20—
Pšeno	„	„	30—
Ješprenj	„	„	28—
Krompir	„	„	4—
Mleko 1 l	„	„	—20
Surovo maslo	1 kg	„	3:50
Maslo	1 „	„	3—
Govedina I.	1 „	„	1:80
Govedina II.	1 „	„	1:72
Teletna I.	1 „	„	2—
Teletna II.	1 „	„	1:80
Svinjina I.	1 „	„	2—
Svinjina II.	1 „	„	1:80
Prekajena svinjina I.	1 kg	„	2:20
Prekajena svinjina II.	1 „	„	2—
Slanina I.	1 „	„	2—
Slanina II.	1 „	„	1:70
Jajca 9 kom.	„	„	—80

Na tedenski semenj v Kranju, dne 6. oktobra 1913 se je priglasilo: 221 glav domače govede, 56 glav bosanske govede, 47 glav hrvaške govede, 8 teleta, 192 prešičev, 5 ovac. — Od priglasene živine je bilo za mesarja: 150 glav domače govede, 56 glav bosanske govede, 5 prešičev. — Cena od 1 kg žive teže 90 v za pitane vole, 80—84 v za srednje pitane vole, 74—76 v za nič pitane vole, 88 v za bosansko (hrvaško) goved. K 1:10 za teleta, K 1:22 za prešiče pitane, K 1:40 za prešiče za rejo.

Kako je centralna vlada naklonjena Slovencem!?

Uradništvo v Kranju se trudi že več let, da bi izposlovalo pri centralni vladi uvrstitev mesta Kranja med mesta z aktivitetnimi dokladami III. razreda državnih uradnikov.

Vršili so se tozadevno shodi ter poslale peticije vsem merodajnim faktorjem, tudi deželni predsednik, deželni glavar in poslanci obeh strank so priznali upravičenost teh zahtev ter tozadevni deputaciji obljubili se potruditi, da se uresničijo naše prošnje.

A glej razočaranje! Centralna vlada je lani meseca oktobra okoli 100 mest in ta teden zopet 71 mest pomaknila v višji razred — medtem vsa mala nemška gnezda na Štajerskem Koroškem in Tirolskem, a na Kranjskem lani le Postojno, Novo

mesto, letos pa — Kočevje — seveda kot nemški otok!

Na merodajne faktorje stavimo javno vprašanje: Zakaj se mesto Kranj, kjer vlada kakor je notorično znano, največja draginja tako glede življenja kakor tudi glede stanovanj, ne pomakne v višji razred aktivitetnih doklad?

Ali mar li zato, ker je slučajno v njem nastavljeno uradništvo — slovenske narodnosti?

DOPISI.

Jeseniške novice.

Občinska seja. Zadnjič že smo poročali nekaj podrobnosti iz te seje, kjer se je jasno videlo, kako je pri gospodarstvu pod klerikalno firmo vse narobe. Navzoča g. Vali in polir sta se pritoževala, da ni načrtov. Polir je izjavil, da ko bi on ne bil prišel na dobro misel, bi bila nova šola brez stranišča in ni čuda, da je nek obč. svetnik k tej izjavi pripomnil, da bo ob koncu vseh koncev jeseniška šola pravo spakedrano zmašilo. Gospod župan se je pa zelo vznemiril pri tej opazki. Že itak čisto brez glave radi obiska na galeriji, je skočil nervozno pokonci in zatrjeval, da si je stavbo ogledal deželni arhitekt in izjavil, da se pravilno zida. Nato je čutil potrebo tudi g. Bertoncelej, da je pritrdil županu, da je namreč dež. arhitekt izrazil svoje zadovoljnost o stavbi. Vendar pa je le-ta tudi povedal, da sta spodaj pri stavbi dve traverzi odveč in je torej denar proč vržen. Med sejo ni manjkalo humorja. G. župan s svojo nervoznostjo in pretirano ošabnostjo je že tako nadyse smešen, da pa je bila dobra volja še popolnejša, je Čebulj stopil iz katedra k odborniku Krivcu, ter mu nekaj na uho prav potihoma povedal. Krivcu pa stvar menda ni ugajala, ker je nekaj ugovarjal. To pa je tako razljutilo župana, da je pričel na ves glas kričati, da ne sme nihče govoriti in da mora vsak za besedo prositi. Na vse to je nič manj kot šest odbornikov naenkrat prosilo za besedo, dobil jo je prvi g. Krivec. Prav glasno je povedal županu, ako je tako, kot on pravi, naj pa nikar ne hodi iz katedra njemu na ušesa šepetat, temveč naj kar gori pove na glas kar ima na srcu. To je bil prizor za bogove, vse se je županu pomilovalno posmehovalo. Župan pa je stal blede od jeze in sramu ter pričel poučevati g. Krivca, da je on župan bolj zaveden kot Krivec in da danes tukaj pihata dva vetrova, pa da bi bilo mnogo boljše, ko bi pihal samo eden. Iz te neprijetne situacije je župana k sreči rešilo opoldansko zvonjenje. Ves hvaležen, da ga je bog rešil iz te zadrege, je silno pobožno molil naprej angeljsko češčenje, odborniki pa seveda stoje vsi pogumno za njim, kakor se to spodobi za bivše socialne demokrate in svobodomislece, ki so sedaj koritarji. Ko je župan dal bogu kar je božjega, se je takoj zopet oglašilo nekaj mož za besedo. Župan pa jih je miril in tolažil, naj počakajo ter je zopet sam poskusil z govoranco. Hotel je nekaj povedati o šoli, ker pa ni mogel nikamor naprej, je z velikim patosom, gledajoč na poslušalce povedal, da mi nič ne gledamo ne na črno ne na belo, ampak gledamo samo na blagor občine in občanov. Končno naj še omenimo, da je bil pri seji navzoč tudi arhitekt g. Pelc, kateri se je razgovarjal nemško. Med njegovim govorom je župan odšel iz dvorane ter izročil predsedstvo podžupanu. Ker so za časa volitev klerikalci kandidirali najbolj nesposobne ljudi, samo da je dovolj kimavcev, je bil tudi ta prizor zelo smešen. Videlo se je, da ta predsednik razume komaj slovenski, kaj še le nemški govor arhitekta. Končno so še nekaj časa premlevali in se prepirali, kdo jo je zavozil, nakar je bila imenitna burka v enem dejanju z mnogobrojnimi prizori srečno končana. Slavnemu občinstvu bi nujno svetovali, da si v bodoče take prireditve ogleda v večjem številu, ker Čebuljevi slavnostni govori, ki nimajo ne glave ne repa in zadrega naših očancev, so pač res nekaj za smeh in kratek čas.

Prihodnjič pričobimo veliko mizerijo in nesporazumljenje v klerikalnem taboru.

Jeseničan.

DNEVNE VESTI.

Za mandate se boje. Mandat deželnega glavarja za deželni zbor v ljubljanski okolici je bil v nevarnosti, ker spada v ta volilni okraj tudi Šiška. Da se prepreči eventualna izguba tega mandata, in izogne možnosti ožje volitve, sklenili so klerikalci priklopiti Spodnjo Šiško k Ljubljani. Proti tej priklopitvi se je izrazil občinski odbor obeh občin, in tudi občani brez razlike strank so nezadovoljni s to združitvijo, kajti od 4930 prebivalcev Sp. Šiške se je izjavilo za priklopitev samo 20. Klerikalcem seveda to ni mar, ker so jim strankarski interesi nad vse in potem pridejo še le interesi prebivalcev. S tem pa nameravajo klerikalci tudi še nekaj družega, spravili bi namreč radi na ljubljanski magistrat zopet komisarja in s tem tudi pohlevno orodje za predstoječe volitve. Ako bo namreč vlada sankcionirala ta zakon, razpustila se bodeta občinska zastopa v Ljubljani in Sp. Šiški

in na njih mesta pride komisar. Ta bi moral biti sicer po postavi ljubljanski župan, toda klerikalci in vlada bosta že tako naredila, da se to ne bo zgodilo. In tako se bo izvršilo najbrže nekaj nečuvnenega, da se bodeta prisilno združili dve občini, kateri temu nasprotujeta, samo da se reši mandat deželnega glavarja.

Politična kupčija. Poljedelsko ministerstvo je dalo deželi Kranjski koncesijo za gradbo Završnice in je zavrnilo vse vložene ugovore. Vlada rabi v jesenskem zasedanju glasove slovenskih klerikalcev in je pač morala pred zasedanjem vgrizniti v to kislno jabolko. Ako bo to v korist slovenskim interesom je drugo vprašanje.

Škof se v letošnjem zasedanju ni prikazal niti enkrat v deželni zbornici. Ali ga je bilo sram Krekove afere ali pa vodiških „čudežev“, ki so se godili pod njegovo patronanco. Da je škof Bonaventura precej naiven, verjamemo, da pa je mogel verjeti na čudeže — telečje krvi —, pa nam je neumljivo. Ali pa je mogoče trpel to, ker je neslo?

Zaščitnik vodiške Johance je postal tudi naš deželni glavar, ki je odklonil interpelacijo, katero so stavili napredni poslanci, radi tega škandala z motivacijo, da je ista žaljiva. S tem je preprečil javno vprašanje na vlado in prihranil tudi odgovor deželnemu predsedniku. Zavest, da se je pred očmi državne in cerkvene oblasti godilo tako slepljenje ljudstva, seveda ni prijetna. Deželni glavar se je iz zadrege izmotal na najenostavnejši način s tem, da je naprednim poslancem onemogočil javno razpravo.

Avstrijski sistem. Dočim gorimo pri nam kipeče ljubezni do albanskih roparjev, katerim hočemo po vsej sili — eventualno celo z vojno — izsiliti prost razvoj in varstvo narodnega jezika, imamo v lastni državi v tem povsem drugačne pojme. Tako se poroča o škandalu, kakoršen je mogoč le v Avstriji in ki se prigodil ob priliki sokolskega zleta v Hrastniku minolo nedeljo. Okrajno glavarstvo celjsko je zapovedalo odstraniti slovensko trobojnico, ki je visela nad cesto, ker moti neko nemško stranko. In ne dovolj tega! Isto okrajno glavarstvo je prepovedalo iz istega vzroka sokolski sprevid na telovadni prostor.

Iz Tržiča. Prejšnji četrtek se je izvršil v našem prijaznem trgu izreden dogodek. Doslej se je shajala duhovščina kakega okraja po farovžih in v klerikalnih društvenih domovih navadno samo ob godovnici tega ali onega župnika, zdaj pa je pričela prirajati tudi že javne sestanke. V tem vidimo vsekako že velik napredek. Krščansko duhovščino in povabljenе goste, med katerimi smo opazili tudi precejšnje število krščanskega učiteljstva obojega spola, so ginljivo pozdravili domači župnik, tržički župan in predsednik društva Sv. Jožefa. Pri tem sestanku je imel skioptično predavanje gospod profesor Franc Komatar iz Kranja „O stoletnici zopetnega združenja Kranjske z Avstrijo“. Predavanje je bilo jako zanimivo in poučno, ker jo je prikrojil predavatelj s posebnim ozirom na Tržič in njega okolico. Pod predsedstvom krščanskega predsednika krščanske podružnice „Slomškove Zveze za Gorenjsko“ je bil takoj nato občni zbor gorenjskih Slomškarjev in Slomškaric. Čujemo, da je bil pri tem zborovanju sprejet od navzoče duhovščine in učiteljstva soglasni umestni sklep, da odslej svojih bližnjikov ne bodo nikdar več napadali, ampak se hočejo trdno ravnati po Kristusovih besedah, ki so udejstvene v res krščanskem pozdravilu, ki se glasi: „Svoj mir vam podelim, svoj mir vam dam.“

Johanca z Vodice. Do zadnjega časa je trajalo, da je ves klerikalni aparat videl v sleparijah, ki so se godile v Vodiceh čudotvorno moč božjo. Vsi klerikalni fajmoštri, razen par izjem, so pripočeli svojim vernim ovčicam obisk te svetnice, ki je trpela „kriščeve martre“ in potila — telečjo kri. A stvar se je zasukala in Johance ni značaj svetnice prav nič ženiral, da je sleparila. Najhujše je pa bilo, da teh sleparij ni bilo mogoče utajiti in tako je prinesel sobotni „Slovenec“ sledečo notico: Sleparica „Johanca“ Jerovšek, ki je sleparila z zamaknenostjo, se sedaj nekeje skriva. Proti slepariji je vložil več ovadb. Tako je Meto Mose osleparila za 55 kron pod pretvezo, da je prišel k njej nazaj Metin brat prositi pomoči. Meta ji je dala „za maše“ na Rakovniku. Prosimo obvestila, kje se sedaj sleparka nahaja, da se je more izročiti roki pravice. A sedaj se izvedo tudi še druge zanimive stvari izza časa njenega bivanja v Vodiceh. Tako se pripoveduje, da je bilo glede Johance v vodiškem farovžu že dalje časa nesoglasje. Župnik je videl, da stvar nese, zato je z vso silo delal za svojo „svetnico“. Kaplan pa je kmalu spoznal, da se sleparija ne bo dolgo držala in ni bil z Johanco nič zadovoljen. To pa je Johanca dobro čutila in je skušala na vsak način kaplana pridobiti zase. Nekoč po noči, ko je bila sama, je naenkrat zahtevala, da jo pride kaplan obhajat. Kaplan je res prišel. Johanca pa je skočila s postelje, zaklenila vrata in začela kaplana z vso silo objemati in ga zapeljevati. Kaplan se je komaj ubranil in je utekel težki izkušnji. — Dalje se tudi še pripoveduje, da je neka pobožna ženica Uršula Jereb prinesla v vodiški farovž ves svoj denar 200 kron in ga je izročila za „Johanco“. Johanca je namreč rekla, da drugače ne bo zve-

ličana. Sedaj hoče ženica seveda svoj denar nazaj — župnik pa pravi, da ga ni prejel. Uršula Jereb trdi, da je izročila svojih 200 kron župniku in Johanici, ko sta bila oba v sobi. Kdo jih je spravil, se ne ve. Sploh prihajajo zdaj lepe stvari na dan, ki kažejo, kako se da naše dobro verno ljudstvo v znamenju vere goljufati. Ljudje so kar posili nosili denar za Johanco. Pa saj temu ni čuda. Sam gospod Anton Bonaventura Jeglič, po božji neprevидnosti knez in škof, jo je obiskal in blagoslovil. In celo kamniški okrajni glavar jo je hodil študirat in ni našel nič kaznjivega na teh goljufijah. Ali pa je morda smatral produkcijo s telečjo krvjo za resničen čudež? Mogoče bi nazadnje tudi to bilo.

Poročil se je minolo sredo načelnik „Sokola“ brat Fran Ažman z gospico Pavlo Suhadolnikovo. Iskreno častitam.

Štiridesetletnico svoje poroke sta praznovala dne 7. oktobra 1913. ces. svetnik itd. itd. Karel Šavnik in njegova soproga Leopoldina, rojena Jugovič. Jubilanta sta se udeležila dopoldne v krogu vseh svojih otrok in vnukov sv. maše v Smartnem pri Kranju, kjer sta pred štiridesetimi leti sklenila zavezo za življenje. Na mnogo let!

Učiteljsko društvo za kranjski šolski okraj ima svoje običajno jesensko zborovanje v Kranju prihodnji četrtek, dne 16. oktobra t. l., popoldan ob treh v fizikalničnem kabinetu kranjske gimnazije. Dnevni red zborovanju je naslednji: 1. „O geoloških dobah“, predave g. dr. Vladimir Herle, c. kr. gimnazijski profesor v Kranju. 2. „Gmotni položaj Zavezinih listov“, poroča g. Josip Lapajne, nadučitelj v Cerkljah. 3. Slučajnosti. Ker sta obe glavni točki dnevnega reda prav zanimivi, zato uljudno vabi k mnogoštevilni udeležbi vse čislane člane in prijatelje društva odbor.

Društvo godba prostovoljne požarne brambe v Kranju vabi na redni letni občni zbor, ki se vrši v nedeljo dne 12. t. m. točno ob 6. uri zvečer v gostilni gosp. Matije Goloba (pri Matičku). Dnevni red: 1. Čitanje zapisnika. Nagovor predsednika. 2. Poročilo tajnika. 3. Poročilo blagajnika. 4. Poročilo arhivarja. 5. Volitev odbora. 6. Slučajnosti. Ako bi občni zbor ne bil sklepčen, vrši se pol ure pozneje drugi občni zbor, ki je sklepčen ob vsakem številu navzočih. K mnogoštevilni udeležbi vabi najuljudneje odbor.

Odhodnica. Pevski zbor Narodne čitalnice v Kranju priredi svojemu odhajajočemu g. Maksu Dachs, strojniku v tiskarni „Sava“ ki odhaja na svoje novo mesto v Ljubljano, oficijelno odhodnico, h kateri se uljudno vabi slavni čitalniški odbor, prijatelji pevcev in vse p. n. gg. pevce. Odhodnica se vrši dne 16. oktobra 1913, to je v četrtek ob 8. uri zvečer v prostorih hotela Nova Pošta. Gospod Makso Dachs je bil izborna moč našega pevskega zbora, s svojim krasnim tenorjem je očaral vsakogar, iztekel si je mnogo zaslug za naš zbor, za kar mu bodi na tem mestu izrečena najiskrenejša zahvala. Pričakujemo mnogobrojne udeležbe, posebno od strani gg. pevcev, da se od dragega nam tovariša pevca kar najiskreneje poslovimo.

Odbor pevskega odseka Narodne čitalnice v Kranju.

Umrla je v Medvodah gospa Marija Jarc, soproga veleposestnika g. Franja Jarca. Pokojnica je bila blaga, dobrosrčna gospa in vneta narodnakinja. Bodi ji blag spomin!

V Cerklje. Nesrami denuncijant, ki me obgrizuje kot stekel pes v imuniziranem listu, naj blagovoli svoje očitke podpisati ali po njem podpisano ovadbo predložiti moji pristojni oblasti, kateri edino sem odgovoren o svojem poslovanju. Javnost je po vseh vaših očitkih prepričana, da sem svojim otrokom strog in ljubeči oče, svojim stanovskim tovarišem pa in tovarišicam vedno naklonjen predstojnik in zagovornik, le žal, da jih moram braniti proti surovim izbruhom od vaše c. strani. Res, dejanja govore! Oči v oči, dragi strahopetec!

Jos. Lapajne.

Aljažev dom Vratih (1015 m) je bil otvoren od 21. junija do 6. oktobra t. l. Aljažev dom je postal v zadnjem času glavno izhodišče na razne vrhove Triglavskega pogorja. Iz doma so hribolazci navadno hodili na Triglav, pri čemer so izvečine uporabljali Tominškovo pot, nekateri pa so splezali nanj naravnost po nevarni severni steni; s Triglava so se vračali ali mimo Sedmerih jezer do slapa Savice, ali čez Velo polje v Bohinjsko Bistrico ali v Srednjo vas. Mnoge turiste je vodila pot iz Vrat čez prelaz Luknja v Trento (do Baumachove kočve v Logu). Jako priljubljen je bil tudi pohod vrhov, kakor so: Križ, Križki podi, Razor, Jalovec, Prisojnik, Škratica, Mangart, Mojstrovka, Suhu plan, Stenar, Vršič. V Aljaževem domu so se nasprotno oglašali hribolazci, ki so se vračali iz Triglava, ali s Trente ali z drugih, gori imenovanih vrhov. Shajali so se tu prijatelji planin raznih narodnosti in iz raznih dežel; največ je bilo Čehov in Italijanov. Eden pa je celo priromal v Vrata iz Št. Franciška v Kaliforniji. Letos je obiskalo Aljažev dom skupaj 1256 oseb (vlani 1140); jako lepo število z ozirom na letošnje neugodno vreme. Kakor je posneti iz raznih opazk v knjigi za tujce, gostje niso mogli prehoviti točne, solidne postrežbe, komfortne uredbe doma in njegove prekrasne lege. Iz Aljaževega doma je odšla 4. avgusta rešilna ekspe-

dicija v Triglavsko severno steno in je z velikimi težavami spravila v dolino dva turista, ki sta ondi smrtno ponesrečila. Omeniti je, da so letos dobro popravili in skrajšali priljubljeno Tominškovo pot; po njej se sedaj pride prav zložno v štirih urah na Kredarico. Prihodnje leto misli Slov. planinsko društvo postaviti planinsko kočo na Križkih podih, ki bo služila za zavetišče in prenočišče onim turistom, ki radi zahajajo na Razor, Križ in Skrlatico. S to kočo bo vrlo ustrezno tudi tistim, ki hodijo iz Kranjske gore čez Vršič na Križke pode in od tod v Vrata. Gospodarstvo sta v Aljaževem domu točno in vestno opravljala gospod Ludvik Dobišek in njegova gospa iz Kranja; v slučaju potrebe je gospod Dobišek tudi vodil turiste in se je posebno odlikoval pri že omenjeni rešilni ekspediciji dne 5. avgusta t. l. Aljažev dom je posetilo mnogo različnih gostov, n. pr. feldmaršallajtnant Ivan Lavrič pl. Zaplaz iz Dunaja, feldmaršallajtnant Pavel Matič iz Ensa, vseučiliški profesor dr. Choudounski iz Prage in dr. M. P.

Ustrelil se je 23letni Janez Medja, tovarniški delavec na Javorniku, doma iz Bohinja. Potrjen je bil k vojakom in bi bil moral te dni vstopiti v vojaški stan. Tega pa se je tako zbal, da se je 6. t. m. zvečer s samokresom ustrelil.

Ponesrečil je šestleten sin posestnika Janeza Križnarja v Stražišču. Deček je prišel preblizu slamoreznice, ki je bila v polnem teku. Ta je odrezala ubogemu otroku štiri prste na desni roki.

Vlom v planinsko kočo. V sredo zvečer je prišlo v Kamnik poročilo, da je vlomljeno v Zoisovo kočo in da je ta odprta. V četrtek se je dognalo sledeče: Kočina vrata, kakor tudi vse izbe so bile siloma vlomljene in poškodovane. V koči je vladal nered. Vlomilci so pobrali živež, ki se je nahajal v koči: konzerve, konjak i. dr. Sladkor in kava sta ležala raztresena po tleh. Mize in podlaga so bile ponesnažene. Kakor se je nadalje dognalo, so videli ljudje dne 29. p. m. v Bistriški dolini moža, kakih štirideset let starega z močnimi brkami, ki je dal kuhati v gozdarski hiši Kopiše eno konzervo; dočim je dvoje konzerv pustil v koči. Pri sebi je imel zvezano posteljno pogrnjačo in steklenico konjaka. Omenjeni mož je bil najbrže vlomilec. Orožništvo v Preddvoru je bilo brzobjavno obveščeno o vlom in je začelo takoj poizvedovati za vlomilec.

Vlom. Neznani tatovi so vlomili na podstrežje zidarja Ivana Sturma na Brezju pri Kovorju. Potepuhi so ukradli hranilnično knjižico, na kateri je bilo naloženo čez štiri tisoč kron, dalje nikljasto žepno uro, črno obleko z belimi progami in več druge obleke in perila v skupni vrednosti 160 kron.

Iz Mavčič. Župni upravitelj dr. Marinko mora biti intimen prijatelj Dana, če pa ne, pa mora biti pisatelj v dnevnem pregledu Dana od 4. oktobra 1913 prerok. Dan tam od 4. oktobra navaja da bodejo jutri namreč 5. oktobra duhovniki po prižnicah pridigovali, da ni res kar pišejo napredni listi itd. in res, Dan je s to trditvijo zadel v črno. Dne 5. oktobra spravil se je naš gospod doktor nad napredno časopisje in razlagal zbranim vernim kako velik greh je čitati take časopise, ki kaj prinašajo čez duhovnike. Prepričani smo, g. dr. Marinko, da je res velik greh za duhovnika, ki je tudi doktor, če imenuje v deželnem zboru žensko vlačugo, katero je prej med štirimi očmi imenoval za svojo ženo. Da bi pa imel čitatelj velik greh, če v kakem naprednem časopisu čita take delikatne stvari, ki jih uganja četudi doktor in profesor bogoslovja, takih bedarij pa ne moremo verjeti. S tako trditvijo nam hočete dokazati, da je dvakrat tri pet in nam ni merodajna trditev avtoritete ampak samo logičen dokaz. Konečno, če je poročal Dan resnico o pikantni zadevi dr. Kreka, sta imeli priliko se prepričati osebno, ko vam je bila nudena prilika gospod doktor imeti gdč. K. Theimer pod svojo streho istočasno namreč, ko se je vršil gospodinjski tečaj v Mavčičah.

Popravek. Notico o pretepu v Olševkn v zadnji številki moramo v toliko popraviti, da se isti ni vršil v gostilni ampak pred ranjenčevo hišo. Toliko v pojasnilo, da ne pride gostilna v slabo ime.

Prešernova koča na Stolu (2193 m) je bila otvorjena od meseca junija do konca septembra t. l. Oglašali so se v njej tuji in domači planinci: med tujci so bili celo Berlinci in Monakovci. Vsega skupaj je kočo posetilo 597 turistov; nekateri so prišli samo na Stol in se vračali v Zirovnico, drugi so prehajali na Koroško ali narobe, tretji so s Stola po robah pohiteli do sosedne Golice v Kadilnikovo kočo. Prešernova koča, ki jo je postavila podružnica S. P. D. v Kranju in jo tudi vzdržuje, jako ugaja turistom po svoji uredbi; v njej so za časa oskrbovanja dobili dobre jedi (konzerve in okusne pijače (vino, pivo). Kočo je oskrboval tudi letos Anton Legat iz Sela pri Zirovnici; opravljal je svojo službo vestno in točno. Ako bi kdo v jeseni ali po zimi hotel iti na Stol in prenočiti v „Prešernovi koči“, dobi ključ pri oskrbniku Antonu Legatu na Selu. Ker zahaja v Prešernovo kočo vedno več turistov, bo skoro postala pretesna in bo treba misliti v doglednem času na njeno razširjenje. S to zadevo se odbor kranjske planinske podružnice že resno bavi. P.

Žepni tat. 29. septembra t. l. je na Jelenovem kegljišču več fantov kegljalo. Med istimi je bil tudi Jernej Mrak iz Kokrice, ki je pri tej priložnosti Jerneju Rehbergerju iz Bobovka vzel iz suknje 60 kron. Pri sodniji v Kranju je bil zaraditega obsojen na 3 mesece zapora.

„Gledališko društvo na Jesenicah“ naznanja, da uprizori v nedeljo 12. t. m. izvirno Ganglovo noviteto, igrano sploh prvič na slovenskem odru „Dolina solz“. „Dolina solz“ sestoji iz treh enodejank in sicer: „Dva svetova“, „Dedščina“ in „Trpini“. Ker imajo Ganglove drame nekaj izrednega, kar nudi p. n. občinstvu, da se le isto izredno navzije in glede na to, da je „Dolina solz“ izvirno delo enega našega najtalentiranejšega in priljubljenega pisatelja, pričakujemo obile udeležbe. Igra se v dvorani pri „Jelenu“ na Savi. Začetek ob pol 8. uri zvečer.

Kmetijska podružnica v Mostah pri Kamniku vabi na občni zbor dne 12. oktobra 1913 v Žejah št. 12. ob pol štirih popoldne. Spored: 1. Volitev podružničnega odbora. 2. Pregled računov za preteklo leto. 3. Naročanje umetnih gnojil za jesensko gnojenje. 4. Nasveti in dogovori glede podružničnega orodja. Če bi ob določenem času ne bilo zadostno število udov, se bo pol ure pozneje zborovalo, če bo navzoča desetina podružničnih udov.

1863—1913.

Slavje polstoletnega obstoja Sokola v Ljubljani se vrši v soboto, dne 11. in v nedeljo, dne 12. oktobra 1913. V soboto dne 11. oktobra: Ob 8. uri zvečer v telovadnici „Narodnega doma“: Javna telovadba naraščaja Sokola v Ljubljani. Po telovadbi v veliki dvorani „Narodnega doma“: Prijateljski večer. V nedeljo dne 12. oktobra: Dopoldne ob pol 11. v telovadni dvorani „Narodnega doma“: Slavnostno zborovanje. Po zborovanju ob 12.: Sokolski izprevod po mestu in poklonitev mestu Ljubljani. Popoldne ob 5. v telovadnici „Narodnega doma“: Javna telovadba Sokola v Ljubljani: Ob 8. uri zvečer: Ljudska veselica v vseh prostorih „Narodnega doma“. Ob tej priliki se vrši tudi razstava Sokola v Ljubljani od 5. do 19. oktobra v dvorani „Slovenskega trgovskega društva Merkurja“. Otvorjena ob delavnih dopoldne od 10. do 1. popoldne od 4. do 1/2 8., ob nedeljah dopoldne od 9. do 1., popoldne od 2. do 7.

Ukradena bisernica.

Na potu iz Pariza v London, se je dogodila tatvina, ki je tako zamotana in prepletena s kriminalnimi triki, da si bi jo romanopisec ne mogel bolje izmisliti. Dogodek je sledeči:

Londonski trgovec z biseri Mayer, čigar trgovina je na Hatton garden, je poslal dne 19. junija t. l. bisernico v vrednosti 117.000 funtov šterlingov ali v naši veljavi 2.808.000 kron, v svojo filijalko v Parizu, ker se je tamkaj zglašil neki kupec. Dne 15. julija se je bisernico rekomandirano zopet odposlalo nazaj v London. Zavoj je dospel nepoškodovan, ko pa se je v navzočnosti lastnika odprl, ni bilo v njem več bisernice. Mesto te so našli le par koščkov francoskega sladkorja in par delov francoskih časopisov. To je bila prva skrivnost. Ali so hoteli predrzni tatovi zbrisati na ta način sled na Francoskem ali na Angleškem? Bisernica je bila zavarovana za 150.000 funtov šterlingov (3.600.000 kron) in zavarovalnice, ki so prišle v poštev, so razpisale svoto 240.000 kron za izsleditev tatov. S to velikansko svoto so mislili vplivati ali na tatove same ali na kako drugo osebo, da bi bila izdala tajnost.

In res se niso zmotili. Nek gospod Brandstätter iz Pariza se je sešel z nekim Guthwirtom v Antverpnu in le ta ga je vprašal, ako morda nima kupca za neko dragocenost. Ko je Brandstätter hotel izvedeti, kaka dragocenost je na prodaj, mu je Guthwirt končno priznal, da gre za ukradeno bisernico, za katero zahteva 1 in pol milijona frankov. Brandstätter se je nato zopet odpeljal v Pariz in se domenil z nekim Kvadratsteinom, da bi zaslužila nagrado 240.000 kron. Oba sta se podala v London, kjer naj bi Kvadratstein zastopal kupca, katerega je našel Brandstätter. Tu so bili predstavljeni tatovom in imeli so sestanke v hotelih in čajarnah. Naposled sta parizana zahtevala, da se jima pokaže bisernica, češ, da ne marata kupiti mačka v žaklju. V neki čajarni sta naposled prišla do uspeha, ko so barantali pri neki mizi, je eden tatov potegnill tobatičero iz žepa ter si hotel prižgati cigareto. A manjkale so mu žvepljenke. Uljudno se je obrnil do sosedne mize in čisto neznanega gospoda prosil za ogenj. Ta je segel v žep ter vrgel na sosedno mizo škatljico vžigalic. Ko so hoteli prižgati cigareto, so našli v nji 3 bisere, ki so bili ukradeni iz bisernice. Medtem ko so še barantali, je prišel v lokal nek Spanier, trgovec z biseri v Londonu, katerega so zavarovalnice naprosile, da fungira kot kupec. Po dolgem govorčenju, je bisere vendar dobil v roko, da si jih ogleda in tehta. Da se pa še bolj prepriča, če so biseri iz ukradene bisernice, je kupil dva ter jih plačal z francoskimi bankovci, kojih številke so bile natančno zapisane. Gospod Mayer je potem konstatiral isti-

nitost biserov. A sedaj so tatovi postali naenkrat boječi ter izjavili, da prihodnje štiri tedne ne marajo več kupčevati v tej zadevi.

In moralo se je izmisliti drug način, da se pride tatovom do živega. Reklo se je le tem, da bi bisere rad kupil nek indijski nakob v Parizu. 2. septembra so se naposled zopet vsi sešli na neki štaciji londonske podzemne železnice, kjer jih je policija prijela. Zaprli so jih pet z imenom Lockott, Grizzard, Solvermann, Guthwirt in Mac Charty. Ako ne bil nek pariški časopis prehitro spravil vso zadevo v svet, bi se bilo londonski policiji posrečilo izslediti celo bisernico. Tako pa so dobili le dva bisera.

Naknadno se še poroča iz Londona, da je našel nedavno tega nek delavec v cestnen jarku zavoj papirjev. Radovedno ga je odprl in na to je na svoje veliko začudenje videl, da so v zavoju ostali biseri.

Razno.

Duhovnik kot oče. V Nuoru v Sardiniji se je končal te dni jako zanimiv in pikanten proces, ki je podal javnosti zopet zanimivo sličico iz življenja katoliškega župnika in njegove 13letne ovčice Giovane Ledde. Župnik Merche v Nuoro je tožil namreč 18letno, sedaj ločeno Giovanni zaradi razžaljenja časti, ker ga je ta obdolžila očetovstva. Njen mož je namreč že par let v Ameriki. Pri prvi obravnavi je ponudila mlada grešnica dokaz resnice. Sodnik je dokaz resnice dovolil in tekom pravde so se dognala sledeča fakta. Župnik Merche je kot 40letni duhovnik zapeljal današnje krasno grešnico, ko je bila le-ta stara šele 13 let, vendar že jako dobro razvita. Dekle se mu je udalo takrat, ker ji je duhovnik obljubil, da si zasluži s tem paradiz. Tekom občevanja, ki je trajalo čez 1 leto je dekle pač dobro spoznalo obljubljeni paradiz in je pustilo starega zapeljivca ter se poročilo z mladim lepim fantom. Toda zakon ni bil srečen, dekle je bilo že preveč pokvarjeno. Mož jo je že pred 2 leti zapustil in odšel v Ameriko. Osamljeni se je zopet pridružil stari zapeljivcu, katerega je ona hočeš, nočeš, prisiljena vsled razmer, zopet sprejela. Čez leto po obnovljenem prijateljstvu je porodila otroka in izjavila, da je oče otroku župnik Merche. Ker pa zahteva zakon v tem oziru bolj natančni dokaz, in to celo s pričami, ki vzroke očetovstva lahko pod prisego potrdijo, se sodnik z njeno izpovedjo ni mogel zadovoljiti ker mlada, lepa obtoženka prič, ki bi to tako natanko dokazale seveda pri najboljši volji ni moga dobiti. Več ne morem povedati, stene ne govore, dasi so blagoslovljene, tako je zaključila svoj govor. Sodišče jo je priznalo krivim zaradi razžaljenja časti g. župnika, prisodilo ji je najmanjšo kazen, toda vpošteva je olajševalne okoliščine jo je pustilo na prostem. Župnik Merche pa se je obsodil sam. Ko je uvidel, kako se cela stvar razvija, ko je slišal že dovolj svojih grehov, ki mu jih je javno vrglo v obraz zapeljano dekle, je zapustil dvorano pred razglasitvijo sodbe.

Mesečna soba

lepa in prostorna s
separatnim vhodom

se takoj odda.

Več v upravnistvu „Save“.

148

**Pisarna za urejevanje splošnih
gospodarskih zadev**

J. Rozman :: Kranj

I. Denarni promet: Izposlovanje posojil v vseh oblikah. — Prevzem kapitalij in njih pupilarnovarno nalaganje. — Ranžiranje insolvent. — Eskont menic. — Nakup in prodaja državnih vrednostnih papirjev. — Izdaja uradnih borznih kurzov.

II. Informacijske zadeve: Izdaja trgovskih in obrtnih informacij ter naslovov dobaviteljev in odjemalcev za vse blagovne stroke.

III. Izterjevanje terjatev: Izterjevanje trgovskih in obrtnih terjatev. — Inkaso menic.

IV. Promet z nepremičninami in podjetji: Posredovanje pri nakupu, prodaji in zamenjavi nepremičnin, industrijskih, trgovskih in obrtnih podjetij.

V. Tehnično-komercijelne zadeve: Nakup in prodaja industrijskih, obrtnih in poljedelskih strojev vseh sistemov. — Oprema celih delavnic. — Instalacije. — Načrti in proračuni.

VI. Strokovni nasveti v vseh navedenih zadevah. Strogo stvarno poslovanje. — Prospekti na razpolago.

MILO z znamko **Solnce.**najizborneje in današnjim cenam primerno **najceneje****zato** najbolji **nadomestek** vsem dražjim vrstam. :: Prodaja se tudi na drobno.**Izdelki:**Kristalna soda, pralni lug, rudeče in črno marmorirano Eschweger milo, zeleno tržaško in belo Marzeljsko milo, ter vse ceneje vrste pralnega mila. **Stearinske sveče. Kolomaz.**

Grozen čin blaznega. Učitelj Wagner iz Degerloha na Nemškem je zažgal v noči od 4. do 5. t. m. več gospodarskih poslopij v vasi Mühlhausen in je streljal na ljudi, ki so prišli gasit. Blaznež si je privezal na obraz črno masko in kmetje so mislili, da je napadla vas roparska četa. Ko se je zvedelo, da je zažigalec učitelj Wagner, ki je preje služboval v tej vasi, se je pričel lov na blaznika, ki pa je na zasledovalce streljal z dvema vojaškima revolverjema. Krog pasu je imel pas z 200 patroni. Streljal je zelo zanesljivo in je obstrelil nad 20 oseb, od katerih jih je umrlo dosedaj že 16. Šefe po daljšem zasledovanju, ko so pošli patroni, se je posrečilo ujeti blaznika. Razburjeno ljudstvo pa se je navalilo nanj in ga je težko poškodovalo. Ko so odprli njegovo stanovanje v Degerlochu, našli so v njem umorjeno njegovo ženo in štiri otroke v starosti 7 do 11 let. Nesrečnež je prerezal vsem vratove. Wagner je star okrog 40 let in je storil ta čin gotovo v hipni blaznosti. Pred sodiščem ne daje nikakega odgovora.

Izjava.

Podpisana Katarina Turnar vulgo Bučkovca iz Gorenje Save preklicujem in obžalujem vse žaljive besede, katere sem govorila po vasi, o umrlem Jožefu Schiffrerju iz Stražišča, in se zahvaljujem njegovemu sinu, da mi je prizanesel, ter me s tem oprostil nadaljnjih neprijetnosti.

146

Gorenja Sava, dne 5. oktobra 1913.

Katra Turnar.

Krepkega učenca

ki ima vsaj dva razreda kake srednje šole sprejme takoj veletrgovina v Kranju.

Vpraša naj se v upravnishtvu 'Save' v Kranju.

Denarja ni!

draginja je vedno večja, zaslužek pa majhen. Ako hočete z malim trudom gotovo 10 do 20 K na dan zaslužiti, pošljite za pojasnilo v pismu znamko za 10 vin. in svoj

136

natančen naslov na:

6-5

Josip Batič

Ilirska Bistrica št. 22, Kranjsko.

Pozor!

P. n.

Pozor!

Slavnemu občinstvu naznanjam, da sem preselil

čevljarstvo obrt na Glavni trg št. 121

Obenem se priporočam cenjenim odjemalcem za nadaljna naročila, ki jih izvršujem točno in ceno.

V obilen obisk se najuljudneje priporočujoč z odličnim spoštovanjem

147 3-1

Ivan Pernuš.**Svetlolikalnica.**

Uljudno naznanjam slav. občinstvu, da sem otvorila

v Kranju, Rožne ulice št. 66.

svetlolikalnico.

Prevezemam vsa v to stroko spadajoča dela ter zagotavljam, točno, solidno in ceno postrežbo.

Priporočujoč se v obilen poset.

144 3-2

Antonija Blaznik.**Kupovalci! Nakupimo svoje potrebščine pri Osvald Dobeicu v Kranju na Glavnem trgu (pri Krisperju),**

kajti ondi se dobijo raznovrstne suhe in oljnate barve, firnež, terpentin, lake vseh vrst, čopiči, krtače, otepači, ročne torbice, sesalke za otroke, predvratne slame, pipe i. t. d. Velika zaloga stekla, kakor steklenic, vrčev za vino, vodo in pivo, žepnih steklenic, kozarcev, solnic, steklenih skled in krožnikov, križev brez in s pokrivalom, stoječih, visečih, stenskih in hlevskih svetilk, svečnikov, belih in zelenih senčnikov, krogelj, likerjev in vinskih servic, vpletenih steklenic vseh velikosti i. t. d. Nadalje različnega porcelana, kakor umivalne, jedilne, čajne in kavine oprave v vseh barvah, robatih in gladkih skled, belih, pisanih in stenskih krožnikov vse velikosti, šalic za kavo, mleko in juho, loncev za juho, skledice za omako, posodice za jajca, kavnihih strojev, loncev, brez in z napisom, pljuvalnikov, vrčev za mleko, kavo in čaj, vžigalnikov, ročnih svečnikov, vaz za cvetlice, posodice za zobotrebe, kropivnikov, vse vrst prstenih skled, krožnikov, etažer, šalic i. t. d. Velika izber kuhinjske posode, emajliranih skled, loncev, kastrolc, mlečnih ponev v modri in rujavi barvi, mlečnih in petrolejskih kangel, pekve, ponovk, zajemalk, belih in medenih korcev, pocinjenih skled za mešanje vse velikosti, belih loncev za perilo, aluminium posode, vseh vrst tac, žehhtarov, cedilnikov za mleko, juho in čaj, pokrovk, modlov za torte, lijakov, lesenih in emajliranih solnic, likalnikov, mlinčkov za poper in kavo, požigalnikov za kavo, smetišnice, modrih in rujavih škafov za vodo, emajlirane umivalne oprave ter različnih umivalnih miz, strojev za meso in 93 mandeljne, lite železne posode, žičnikov in žice, beštaka, kakor vilce, noži žlice i. t. d. 29-18

Vsi predmeti se prodajajo po najnižjih cenah. Gostilničarji in neveste imajo posebne cene.

Na prodaj je tudi še malo rabljen **Singerjev šivalni stroj** za polovično ceno. Razglednice iz Kranja po 2 vin. Postrežba točna in solidna.**Ideal gospodinje**

je

Singer šivalni stroj

Dobivajo se v vseh prodajalnah, ki imajo poleg stojčje S-izvesek ali po naših potnikih.

Singer Co. deln. družba šivalnih strojev
Kranj, Glavni trg št. 119.

75 19-12

Mošt

145-2

je došel in se dobi v vinski trgovini Rudolf Kokalja v Kranju.

KOLESARJI, zahtevajte

v lastnem interesu nemudoma **brezplačno in poštine** prosto prvi slovenski pravkar izišli

bogato ilustrovani cenik 1913
za kolesa in posamezne dele.

Poglejte pa pazljivo ali pa se osebno prepričajte v naših trgovinah in uvideli boste, da vodimo **prvo vrstno blago** po najnižjih, **brezkonkurenčnih cenah.** 108 10-32

Karel Čamernik & Ko., Ljubljana, Dunajska cesta 9-12, specialna trgovina s kolesi, motorji, avtomobili in posameznimi deli, mehanična delavnica in garaža.

Spominjajte se Ciril-Metodove družbe!

Zobozdravniški in zobotehnični atelje

dr. Edv. Globočnik

okrožni zdravnik in zobozdravnik in

Fr. Holz hacker

konc. zobotehnik

v Kranju

16 52-42

v Hlebšovi hiši, nasproti rotovža, je slavnemu občinstvu vsak delavni dan od 8. ure zjutraj do 5. ure popoldne in ob nedeljah od pol 8. ure zjutraj do 11. ure dopoldne, izven velikih praznikov na razpolago.

Vinska veletrgovina Rudolf Kokalj, Kranj

17-42

Priporočam svoja
izvrstna, **zajamčeno pristna**
dolenjska, metliška, štajerska in istrijanska

vina

v sodih in steklenicah

Zaloga najfinejših tu- in inozemskih šampanjcev, stekleničnih vin in mineralnih voda.

Modni salon damskih klobukov A. Adamič, podružnica, Kranj

15-42

priporoča

cenjenim damam svojo bogato založeno zalogo
zimskih klobukov in športnih čepic

po znano najnižjih cenah.

Popravila se točno izvršujejo. — Žalni klobuki vedno v zalogi.

M. Rant - Kranj

trgovina s specerijskim in galanterijskim blagom

Priložnostni nakup **otroških vozičkov.**

Najraznovstnejše **špecerijsko blago.**

Nakup suhih gob in deželnih pridelkov.

Kolodvorska restavracija

priporoča

vedno sveže **Budjeviško pivo**
ter pristna vina in dobro kuhinjo

— **Krasen senčnat vrt** —

452-42

Eternit

18-42

najboljše strešno kritje

prodaja najceneje tvrdka

Merkur, Peter Majdič, Kranj

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice

registrovana zadruga z neomejeno zavezo v LJUBLJANI

obrestuje hranilne vloge od 1. januarja 1913 naprej po čistih

brez odbitka rentnega
davka.

4 3/4 0/0

brez odbitka rentnega
davka.

Rezervni zaklad
nad K 800.000.

Rezervni zaklad
nad K 800.000.

7-42

ISOLA nov mošt.

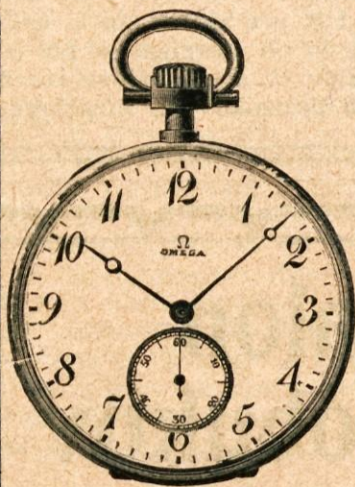
Paganini-orkestrion
vsaki večer

106-4

KAVARNA

Zdravko Krajnc, Kranj-Zvezda.

14-32

Rudolf Rus

urar v Kranju poleg lekarne

Največja zaloga
ur, zlatnine in srebrnine

Priporoča se sl. občinstvu v nakup

 gramofonov
in optičnega blaga.

 Najnižje cene brez konkurence. Ceniki zastoj in poštnine prosti.

Tiskarna „Sava“ v Kranju

Vizitke, poročna
naznanila, pisma,
zavitke, račune,
bolete, cirkularji,
letake, vabila, le-
pake, posmrtnice,

jukste, trgovske
karte, knjige v
vseh velikostih,
troškovniki, bro-
šure, časopisi in
sploh vsa v tis-
karsko stroko spadajoča dela v eni ali več barvah
izvršuje v najelegantnejši obliki, hitro in najcenejše.

Nakup suhih jedilnih gob po najvišji dnevni ceni.

Veletrgovina J. & A. Majdič Kranj

Deželni pridelki, špecerijsko blago.

Priznana najboljši dalma-
tinski portland cement **„Salona“**
za izdelovanje opeke in cement drugih znamk za zidanje

Svetle sezamove tropine.

Umetna gnojila.

12-42

Najstarejša trgovina

Ferd. Sajovic v Kranju
poprej **C. Pleiweiss**

10-42

priporoča svojo bogato zalogo vedno najno-
vejšega in najboljšega manufakturnega blaga.

Posebno priporoča slavnemu občinstvu za

jesensko in zimsko sezijo

bogato izbiro oblek za moške in ženske.

Kreditno društvo v Kranju

registrovana zadruga z omejeno zavezo

13-42

obrestuje hranilne vloge od 1. januarja 1913 naprej po

4³ / 4⁰ / 0

brez odbitka rentnega davka.

Uradne ure so vsak delavnik od 9.—12. dopoldne.